

интереси, които се оказват много съществени и имат пряко отношение към търсене на отговор на въпроса каква наука е статистиката. Накратко периодите могат да се представят по следния начин:

1. Първи период. Започва от възникването на научната дисциплина през 1750 г. и продължава приблизително половин век - до 1800 г. Първоначално задачата на дисциплината била да се обучават чиновниците на германските феодални княжества на изкуството да оценяват ситуацията в съседните държави, да анализират факти и да следят поведението им, за да откриват кое ги кара да се държат приятелски и да бъдат полезни, или напротив - като противници, и следователно - опасни съседи. Учили студентите да следят такива индикатори като например дали съседите са монархии или републики, поддържат или не редовна войска, секат ли свои собствени монети и т.н.

През целия този период статистиката не изглежда да е приемала редовното събиране на цифрови данни като специфична и особено важна своя характеристика, както това е в наши дни. За редовни изследвания и данни за масови явления не е ставало и дума. Такива се събирали повече или по-малко спорадично от общинските служби и се отнасяли предимно до демографията, отчасти до икономиката. Така статистиката от този период може да се определи като наука от описателен (narrative) политико-географски тип. И името ѝ не е могло да поражда смущения - то отговаряло напълно на съдържанието ѝ.

2. Втори период. Продължил е приблизително един век - от 1800 докъм 1892 г., т.е. допреди края на 19 век. С какво главно се характеризирал той?

2.1. Френската революция е приключила, икономиките на страните от Европа са либерализирани и във възход. Националното самосъзнание нараства и обществата явно осъзнавали потребността да знаят повече за себе си. Постепенно възниквали и се развивали официалните статистически агенции (институции). Засилват се интересът и дейността към систематичното събиране на данни за масови явления (mass phenomena). Наблюденията и систематизирането на данните от тях (групировките) започнали да стават нещо обичайно. Така оригиналното съдържание на статистическата наука решително отстъпило мястото си и тя все повече се ориентирала именно към изследване на масови явления - макар и все още главно, ако не и само, в социалната област.

По онова време статистиците от по-старата школа изглежда не ще да са се чувствали много удобно с езика на числата, а може би са вярвали, че ползата от тях е малка. На тази основа те водели борба с по-младата генерация статистици. Представителите от старата школа наричали гневно младите "Tabelleknechte" (слуги на таблиците). Но тъкмо тези "слуги на таблиците" спечелили битката. И тъкмо те по категоричен начин внушили интереса и ориентацията на статистиката към изследване на масовите явления.